

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

16 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte
judecători

Ursache Petru
Toma Nadejda
Nicolaev Ghenadie
Moraru Petru
Diaconu Iurie

judecând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de avocatul Spoială Vladimir în numele inculpatului Moga Iurie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui

Moga Iurie Leonid, născut la XXXXXX,
originar din XXXXXX, domiciliat în XXXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 04.02.2016 – 27.05.2016;*
2. *Instanța de apel: 10.08.2016 – 27.10.2016;*
3. *Instanța de recurs: 08.02.2017 – 16.05.2017.*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Ștefan Vodă din 27 mai 2016, Moga Iurie Leonid a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 179 alin. (1) Cod penal la 6 luni închisoare;
- art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal la un an închisoare;
- art.187 alin. (2) lit. e) Cod penal la 5 ani 2 luni închisoare, fără amendă.

Conform art. 84 Cod penal prin cumul parțial al pedepselor aplicate pedeapsa definitivă în privința lui Moga Iurie Leonid a fost stabilită 6 (șase) ani închisoare, fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță a constatat că, Moga Iurie Leonid, la data de 08 noiembrie 2015, aproximativ pe la orele 00.00, conștientizând acțiunile sale ilegale, fără consimțământul proprietarului, a pătruns și a rămas ilegal în gospodăria ce aparține cet. Koseoglu Murat Ali, situat în XXXXXX.

Instanța de fond a încadrat în drept acțiunile inculpatului în baza prevederilor art. 179 alin. (1) Cod penal - *violență de domiciliu, adică pătrunderea și rămânerea ilegală în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia.*

Tot el, la data și ora indicată mai sus, aflându-se în domiciliu cet. Koseoglu Murat i-a aplicat ultimului o lovitură cu pumnul în partea stângă în regiunea feței, cauzându-i dureri fizice, apoi în mod deschis de pe geam a sustras bunuri în sumă totală de 650 lei, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material.

Instanța de fond a încadrat în drept acțiunile inculpatului în baza prevederilor art. 187 alin. (2) lit. e) Cod penal - *jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei.*

Tot el, la data de 14.02.2016, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, între orele 00:00 - 06:00, a pătruns în domiciliul cet. Apostol Roman Petru, situat în XXXXXX, de unde a sustras bunuri în sumă de 27 867 lei, astfel, cauzându-i părții vătămate o pagubă considerabilă.

Instanța de fond a încadrat în drept acțiunile inculpatului în baza prevederilor art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal - *furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrunderea în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de inculpatul Moga Iurie, la data de 20.06.2016, solicitând achitarea sa de sub învinuirea de comiterea infracțiunii de jaf, deoarece nu a fost probată în nici un fel cauzarea vătămarilor corporale părții vătămate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016 a fost respins apelul declarat, ca fiind depus peste termen, cu menținerea hotărârii atacate.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, la data de 27 mai 2016 a fost pronunțată sentința Judecătoriei Ștefan Vodă și în aceeași zi inculpatului Moga Iurie i-a fost înmănată sub semnătură copia de pe sentință, fapt confirmat prin dovada de primire (f.d. 130, vol. I).

Instanța de apel a menționat că în baza prevederilor legii procesual penale, **termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale**, dacă legea nu dispune altfel, menționând că, inculpatul Moga Iurie a declarat apel împotriva sentinței Judecătoriei Ștefan Vodă din 27 mai 2016 **abia la data de 20 iunie 2016**, deși termenul de declarare a apelului a expirat la data de 11.06.2016.

Totodată, instanța de apel a reținut că la examinarea cauzei penale în instanța de fond inculpatul Moga Iurie a fost asistat de un apărător, iar la pronunțarea sentinței instanța de fond le-a explicat calea și termenul de atac.

La fel, instanța de apel a subliniat că în cazul în care termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 402 Cod de procedură penală este depășit, adică apelul este declarat după expirarea termenului prevăzut de lege, instanța de apel este obligată

să soluționeze chestiunea privind repunerea în termen a apelului. Dacă întârzierea a fost determinată de motive neîntemeiate, apelul urmează a fi respins ca tardiv, fără judecarea fondului.

Astfel, instanța de apel a indicat că, apelantul nu a solicitat repunerea în termen a apelului în conformitate cu prevederile art. 403 Cod de procedură penală, deci nu au fost constatate circumstanțe noi, care ar da temei pentru repunerea în termen a apelului declarat de avocatul inculpatului.

Reieșind din prevederile legale și materialele cauzei penale enunțate mai sus, instanța de apel a statuat că apelul inculpatului este depus peste termenul legal, circumstanțe în care instanța nu se va expune asupra fondului apelului declarat, or, soluția de respingere a apelului (respectiv a recursului) ca depus peste termen sau inadmisibil nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel (recurs) nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel (recurs) exercitat în mod legal.

Totodată, instanța de apel a reținut că jurisprudența CtEDO menționează despre dezavantajarea unei părți față de alta, în situația în care instanța extinde termenul legal de apel a unei hotărâri judecătorești definitive, se aduce atingere principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6 CEDO (hotărârea Ghirea versus Republica Moldova).

Generalizând aspectele invocate, instanța de apel a concluzionat că inculpatul Moga Iurie a omis termenul de atac împotriva hotărârii primei instanțe, întârzierea a fost determinată de motive neîntemeiate.

6. Decizia instanței de apel pronunțată integral la data de 24 noiembrie 2016, este atacată cu recurs ordinar de avocatul Spoială Vladimir în numele inculpatului Moga Iurie, la data de 22 decembrie 2016, care, invocând temeiul de drept prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*, solicită casarea acesteia cu rejudecarea cauzei în instanța de apel în alt complet de judecată, indicând următoarele argumente.

Inculpatul Moga Iurie a declarat apel la data de 16 iunie 2016, deși termenul de declarare a apelului a expirat la 11 iunie 2016, depășind cu doar 4 zile termenul de declarare a apelului, din motive întemeiate, fapt confirmat prin înregistrarea apelului la Penitenciarul nr. 13 (f.d. 138-139).

Apărarea consideră concluzia instanței de apel, precum că apelantul nu a solicitat repunerea în termen a apelului în conformitate cu prevederile art.403 Cod de procedură penală, declarativă și nefondată, care nu corespunde adevărului, or conform procesului-verbal al ședinței de judecată, apărarea, atât avocatul nou ales, cât și condamnatul, Moga Iurie au solicitat repunerea în termen, invocând că declararea apelului peste termen a fost generată de neexecutarea obligațiilor prevăzute de legislația în vigoare a avocatului Cotovici Eugeniu (avocat desemnat

prin Decizia Oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat), care a participat în instanța de fond și care, deși, era obligat și l-a asigurat pe inculpat, că va ataca sentința în termen, nu a declarat în genere apel. Obligația avocatului, Cotovici Eugeniu, desemnat de către Oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, pentru judecarea prezentei cauze penale în instanța de fond, de a depune apel împotriva sentinței de condamnare, rezultă din codul de procedură penală, codul deontologic al avocatului și statutul avocatului, atâta timp, cât Moga Iurie nu a refuzat în scris la calea de atac apelul.

Mai mult ca atât, fiind desemnat de către Oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, pentru a asigura asistența juridică calificată inculpatului Moga Iurie, în cadrul instanței de fond, avocatul Cotovici Eugeniu, era obligat conform contractului încheiat cu Oficiul teritorial Chișinău al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat să conteste sentința de condamnare cu apel, dat fiind faptul că obligațiunile avocatului desemnat expirau odată cu declararea apelului la sentința de condamnare.

Astfel, în aceste circumstanțe, dat fiind faptul că apărarea inculpatului a fost asigurată de către stat, care s-a dovedit a fi una inefficientă și păguboasă pentru beneficiarul Moga Iurie, prin ce s-a încălcat grav dreptul la apărare și la un proces echitabil, fapt inadmisibil.

Numai după ce inculpatul a văzut că la expirarea a 15 zile de la data pronunțării sentinței nu primește nici o citație, a încercat să afle care este situația și peste câteva zile a aflat de la concubina sa Oprea Ala, că avocatul Cotovici Eugeniu nu a depus apel, deoarece a uitat.

Cu regret, aceste circumstanțe nu au fost elucidate și analizate de către instanța de apel, care s-a rezumat doar la o frază generală: *Colegiul penal constată că întârzierea termenului de declarare a apelului nu a fost determinată de motive întemeiate și în atare situație, se atestă necesitatea respingerii apelului propriu-zis ca fiind depus peste termen.*

Mai mult ca atât, instanța de apel a refuzat anexarea la materialele cauzei, a cererii de apel suplimentară semnată de avocatul nou ales, Spoială Vladimir, prezentată în ședința judiciară, fapt confirmat în mod incontestabil prin procesul-verbal al ședinței de judecată, fapt inadmisibil, iar nemotivarea soluției instanței de apel de respingere a apelului ca fiind depus peste termen, sub aspectul circumstanțelor invocate de apărare pentru repunerea în termen a dus la încălcarea dreptului inculpatului la un proces echitabil consfințit în art.6§1 al CEDO.

Recurentul menționează că, la 08 noiembrie 2016 Moga Iurie a înaintat o plângere Comisiei de etică și disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, prin care a solicitat inițierea unei proceduri disciplinare în privința avocatului Cotovici Eugeniu, deoarece acesta nu a atacat sentința, prin care a fost condamnat,

ducându-l în eroare, fapt ce a generat declararea de către inculpat personal a apelului, dar cu o întârziere de 4 zile.

Partea apărării consideră, că declararea apelului de către inculpatul Moga Iurie cu o întârzierea de doar 4 zile are la bază motive întemeiate, descrise supra, care nu au depins de el, fiind dus în eroare de către apărătorul Cotovici Eugeniu, circumstanțe asupra cărora instanța de apel, cu toate că au fost invocate în ședință, nu s-a expus și nu a motivat explicit de ce nu le poate lua în considerare.

7. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de avocatul Spoială Vladimir în numele inculpatului Moga Iurie, solicitând inadmisibilitatea acestuia, cu menținerea hotărârii atacate ca fiind legală și întemeiată.

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul lărgit menționează că, în conformitate cu art. 402 alin.(1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit materialelor cauzei, Colegiul constată că, la data de 27 mai 2016 Judecătoria Ștefan Vodă a pronunțat sentința integrală în speța dată, și în aceeași zi a fost înmănată copia de pe sentința motivată inculpatului Moga Iurie, părții vătămate Apostol R., avocatului Cotovici E. și procurorului Beșliu L., fapt confirmat prin recipisele anexate (f.d. 130 - 133, vol. I).

La data de 16 iunie 2016 inculpatul Moga Iurie declară apel (f.d.135, vol. I), care potrivit deciziei instanței de apel a fost respins ca depus peste termenul legal prevăzut de art. 402 alin.(1) Cod de procedură penală.

În acest sens, Colegiul lărgit menționează că, potrivit prevederilor art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală și practica judiciară stabilită, la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului până la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfârșească într-o zi nelucrătoare. *La calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.*

Totodată, se notifică și prevederile art. 234 alin. (1) Cod de procedură penală, care specifică că, termenul omis poate fi restabilit prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în condițiile legii, la cererea persoanei care a omis termenul procedural din motive întemeiate, precum și art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit căruia ***apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă***

instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Analizând decizia atacată în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că, instanța de apel nu s-a expus asupra solicitării avocatului inculpatului Spoială Vladimir privind repunerea în termen a apelului declarat de inculpatul Moga, fapt indicat în procesul – verbal al ședinței de judecată din 27 octombrie 2016 (f.d. 155, vol. I), dar a indicat în decizia sa fapte ce nu corespund realității, precum „Apelantul nu a solicitat repunerea în termen a apelului în conformitate cu prevederile art. 403 Cod de procedură penală.” și „În ședința instanței de apel nu au fost constatate circumstanțe noi, care ar da temei pentru repunerea în termen a apelului declarat de avocatul inculpatului” (f.d. 163, vol. I).

Colegiul atrage atenția, că instanța de apel nici nu a încercat să constate dacă motivele indicate de către avocatul inculpatului sunt întemeiate sau nu, mai mult ca atât, nici termenul nu a fost calculat corect de către instanță, deoarece nu s-a ținut cont de prevederile legii enunțate supra.

Astfel, Colegiul concluzionează că, instanța de apel urma să verifice dacă termenul depunerii cererii de apel de către inculpat se încadrează în prevederile legale expuse supra, dacă a omis termenul procedural să constate dacă întârzierea a fost determinată de motive întemeiate și să se expună asupra acestora în hotărârea adoptată.

Din considerentele expuse, Colegiul lărgit conchide, că circumstanțele expuse supra confirmă necesitatea casării totale a deciziei atacate, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată, deoarece de către instanța de apel a fost comisă o eroare procesuală, care cade sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilesc procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice termenul depunerii cererii de apel, în cazul omiterii termenul procedural să constate dacă întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, cu expunerea asupra acestora, să examineze cererea de apel declarată și să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel de către inculpat, precum și să dea răspuns la toate argumentele invocate în apel, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de prevederile practicii judiciare constante, de jurisprudența Curții Supreme de Justiție, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de avocatul Spoială Vladimir în numele inculpatului Moga Iurie, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui **Moga Iurie Leonid** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la data de **15 iunie 2017**.

Președinte

Ursache Petru

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Nicolaev Ghenadie

Judecător

Moraru Petru

Judecător

Diaconu Iurie